

Dobře to dopadlo – populární hudba v česko-slovenském manželství

2. díl – Zkusíme to znovu, miláčku.
50.–60. léta. Zrod novodobé pop-music.

TEXT: ALEŠ OPEKAR

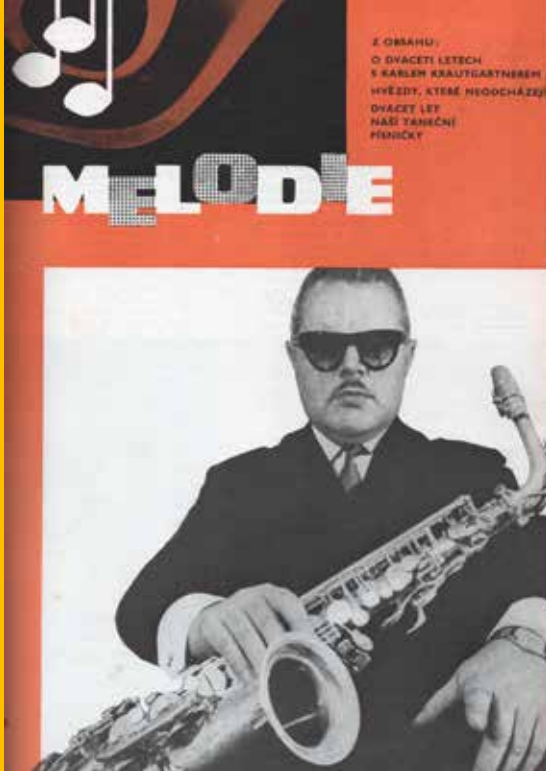

Orchestr Karla Vlacha, 1947

Léty 1945–48 proletěl swing jako mírová holubice. Protektorátní díra je rychle zalátána a z ČSR je do USA najednou blíž, než by se zdálo. Orchestr Karla Vlacha potvrdil své postavení elitní jednotky taneční hudby. Jeho šéf nadšeně vstřebával zvuky a aranže pravých amerických bandů v poválečné Plzni a neváhal vstoupit do služeb krátce oživeného tandemu Jiřího Voskovce a Jana Wericha.

Na paty mu ale rychle šlapou i další tělesa plná borců vycepovaných protektorátní dietou a lačných americké pomády. Patří k nim bandy Kamila Běhounka či Ladislava Habarta se zpěvačkou Inkou Zemánkovou, Swing Stars s Arnoštem Kavkou nebo Rytmus 47, který předvede v Čechách jako první progresivní trendy moderního jazzu.

Na Slovensku se swingová infekce šíří volněji: jak Boogie Club Imricha Hrubíška, tak Night Club s mladičkým Pavolem Zelenayem se tuží, seč mohou.

Karel Krautgartner, Melodie, 1965

Gustav Frkal se přejmenovává na Broma a trvale útočiště nachází v Brně.

Po únoru 1948 byl však všemu nasáklému Amerikou zatnut tpeec. Papouškování sovětských vzorů ovlivní lehký žánr víc než cokoli jiného: synkopy vystřídá sborový zpěv a saxofony vytlačí „optimisticky znějící tón tahací harmoniky“. Svazácké a armádní sbory pějí písně o traktorech, stavbách mládeže a jiných atributech rudých zítřků. Mnohé z nich jsou napsané umně, například ty od Radima Drejsla nebo Jana Seidla. Populární mistři pěvci jsou tolerováni, pouze pokud stojí toporně u mikrofonu a nehnu ani brvou: Rudolf Cortés, Richard Adam, Jiří Vašíček, Milan Chladil, Yveta Simonová.

I na Slovensku jsou nastoleny nové pořádky. Prapor taneční hudby nesou F. K. Veselý, Viera Racková, Ján Siváček.

Big bandy přežívají schované v divadlech či estrádních agenturách. Saxofonista Karel Krautgartner, kterého kdysi Vlach zlanail v Brně, si staví vlastní band, rozbíjí stan v pražské kavárně Alfa, později Vltava a vzniká tak zárodek Tanečního a jazzového orchestru Československého rozhlasu. Mezitím vrcholí popularita exotické ciziny v podání Kučerovců a jakžtakž tolerovaného tradičního jazzu v čele se Smetáčkovci.

O slovo se ale hlasitě hlásí nová generace. Stojí pod praporem rock'n'rollu a divadel malých forem. Základem obou bojových jednotek je pražský Akord Club a vlajkonošem pražský Semafor. Začíná se etablovat nová pěvecká garnitura v čele s Evou Pilarovou, Waldemarem Matuškou a Karlem Gottem.

Do bohatého repertoáru pražského divadla „Semafor“ patří aj hra „Človek z púdy“. Na našom obrázku vidíte záver hry.

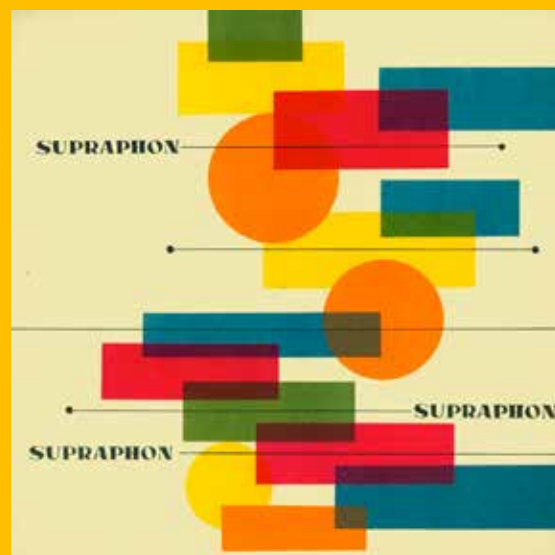
Divadelná návšteva z Prahy

Je veľa zaujímavosti, ktoré pritaľujú pozornosť kultúry- a umenia- milovníkov Prahy. Medzi ne patria aj mladé mládežnícke divadlo „Semafor“. Vyhľadávajú ho mladí i starí pre jeho živý elán, mládežný optimizmus, radosť, ktorú rozdáva, i pre umenie vážne naladené. Zkrátka privítame tento mladý umelecký kolektív v Bratislave.

V dňoch 25.-29. mája zavíta teda do Bratislavy súbor pražského divadla „Semafor“. Vystúpi v PKO, v záverečnom klube Chemických závodov Juraja Dimitrova, v Tatrasvete a v Divadle VŠMU. Bratislavskému občianstvu sa iste zapáči piesňové pásmo „Zuzana je sama doma“, protivojnová poézia „Divadlo zázrakú“ a ďalej Aškenazyho „Ukradený mesiac“ pre mladých divákov. Nakonaj zaujímavá inscenácia

„Človek z púdy“ neujde iste pozornosťou našich divákov. Hovorí sa v nej o človekovi, ktorý sa presvedčil, že pred hlasom dneška si nemôže netrvalo zapchať uši. Väčšinu svojich predstavení odohrajú naši pražskí hostia za zníženého vstupného. (am)

Návšteva z Prahy, Pravda, 1960

II. Československý jazzový festival, 1965

LP DESKY OČIMA KRITIKŮ

Zádný z kritičků neboduje desku, na níž se nějakým způsobem podílí

POP MUSIC

							4,3
SKIFFLE KONTRA	JAR ČERNÝ	LEONÍDA JONČÍKA	LEO JANDA	JAN KRÝŘEL ŠTÁŇA	STANISLAV TITEL		
	XXXXX	XXXXX	XXXXX	XXXXX	XXXX		
SKIFFLE KONTRA Supraphon 1 16 0423 H							
	XXXX	XXXXX	XXXX	XXV	XXXX		3,8
WALDEMAR MATUŠKA Supraphon 0 13 0416							
	XXXX	XXX	XXXX	XXX	XXX		3,3
MATADORS Supraphon 1 13 0483 H							

JAZZ

							4,3
LOUIS ARMSTRONG PLAYS W. C. HENDY	NOLAN MILLER	LEONÍDA JONČÍKA	MIROSLAV BEZDÁNKA	LEO JANDA	STANISLAV TITEL		
	XXXXX	XXXXX	XXXX	XXXX	XXXX		
LOUIS ARMSTRONG PLAYS W. C. HENDY Supraphon 0 15 0484							

38

„Hvězdičkování“, Melodie, 1969

Bratislavská lyra, 1966

Kapelník Braňo Hronec (za klávesami)

Pražský Semafor v čele s Jiřím Suchým a Šlitrem následují další divadélka s vlastní tvorbou a novou krví na scéně. Pohybuje se, tancuje, poskakuje, využívá mimiky, gest a dalších výrazů. Bere mikrofony do ruky a otevírá náruč mladému publiku.

Do showbyznysu vstupují nové mechanismy, které plodí hvězdy: soutěž o Zlatého slavíka (1962), nahrávky v rozhlasu u zmíněného Krautgartnera, masová produkce singlů a následně dlouhohrajících desek a nakonec i průnik na televizní obrazovky, protože televize touží po neokoukaných tvářích. Vznikaly i první producentské týmy, z nichž nejsilnější bylo tzv. V-Trio: dirigent TOČR Josef Vobruba, ředitel divadla Rokoko Darek Vostřel a televizní režisér Jaromír Vašta. Kdo se octl v jejich stáji, byl prosazován měrou nevídanou.

Vedle převládajících coverů zahraničních hitů začala vznikat i domácí autorská tvorba. Bohuslav Ondráček, Karel Svoboda nebo Petr Hapka na straně hudební a Eduard Krečmar, Zdeněk Rytíř, Jiří Štáidl či Jan Schneider na straně textové.

Brno vydává plody v podobě sourozenců Ulrychových a Elefteriadu, Ostrava v podobě ostrých hlasů Hany Zagorové, Marie Rottrové a Věry Špinarové. V pražském Rokoku se potkávají Marta Kubišová, Helena Vondráčková a Václav Neckář, pozdější pěvecké trio Golden Kids s hvězdným potenciálem, přesahujícím již hranice Československa.

Mocný impulz slovenskému popu přináší mezinárodní festival Bratislavská lyra (od roku 1966). Přijíždí sem i zahraniční interpreti včetně těch „ze Západu“. Slovenská scéna mávla rukou nad swingovou minulostí a do éry, jejíž rytmus a zvuk nově určují elektrické kytary, vstoupila neméně energicky než ta česká. Jestliže v Čechách a na Moravě existovaly skupiny jako Olympic, Mefisto, Matadors, Flamengo, Framus Five, George & Beatovens, Synkopy 61, Flamingo a v závěru dekády třeba Rebels, Blue Effect nebo Progress Organization, Slováci kontrovali kapelami jako Beatmen, Soulmen, Prúdy, Meditating Four, Modus a v závěru šedesátek oslnivým sdružením Collegium Musicum. Na soutěžních Československých beat-festivalech 1967 a 1968 posbíraly tyto soubory většinou vysoká i nejvyšší ocenění.

Bujný rozvoj mladé československé popkultury, vystrkující růžky i za hranice republiky, zarazily tanky armád varšavského paktu v čele se Sovětským svazem. O tom ale až příště. ☒

LP Zpívá Karel Gott

POZNÁMKA: Třídílná stať, jejíž druhou část přináší toto číslo, vznikla na základě doprovodného textu stejnojmenné výstavy Popmusea, konané v KC Kaštan 15. 10. 2018 – 28. 2. 2019, na kterém se vedle A. Opekara podíleli Radek Diestler a Petr Hrabalík.

Golden Kids

Helena Vondráčková

Marta Kubišová